

Voortoets Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming

Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998

Definitief

Kampergeul B.V.

Grontmij Nederland B.V.
Houten, 18 december 2012

Verantwoording

Titel : Voortoets Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming
Subtitel : Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998
Projectnummer : 305844
Referentienummer :
Revisie : 00
Datum : 18 december 2012

Auteur(s) : ir. C.J. Jaspers, ing. F. Verhart
E-mail adres : hans.jaspers@grontmij.nl
Gecontroleerd door : C.J. Jaspers
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door :
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
De Molen 48
3994 DB Houten
Postbus 119
3990 DC Houten
T +31 30 634 47 00
F +31 30 637 94 15
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Voorgenomen activiteit	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Realisatie Hoogwatergeul ⁺ Well – Aijen	6
2.3	Vergrote Voorhaven	7
2.4	Bergen gebiedsvreemd bodemmateriaal	7
2.5	Tijdelijke depots en grondwallen	8
2.6	Verplaatsen gastransportleiding	8
2.7	Kadeverlegging	9
2.8	Voorgenomen uitvoeringswijze	9
2.8.1	Wijze van delfstofwinning	9
2.8.2	Flexibele winning	10
2.8.3	Fasering werkzaamheden delfstoffenwinning	10
2.9	Eindinrichting plangebied	11
3	Toetsingskader Natuurbeschermingswet 1998	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Toetsing	12
3.3	Beoordelingskader significant negatieve effecten	14
3.3.1	Negatief effect	14
3.3.2	Significant negatief effect	14
3.4	Cumulatieve effecten	14
3.5	Relevante Natura 2000-gebieden	15
3.5.1	Algemeen	15
3.5.2	Natura 2000-gebied De Maasduinen	16
3.5.3	Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen	17
4	Beoordeling en toetsing van de effecten	18
4.1	Inleiding	18
4.2	Natura 2000-gebied Maasduinen	18
4.3	Natura2000-gebied Boschhuizerbergen	21
5	Conclusies	22

1 Inleiding

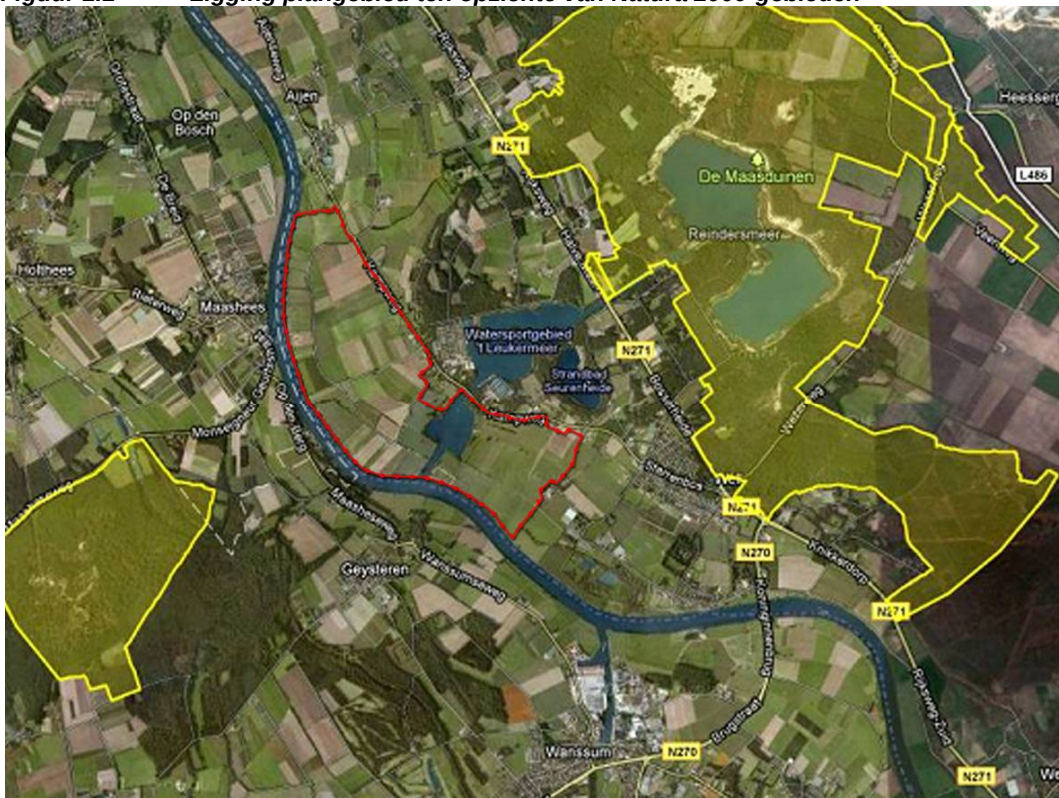
1.1 Aanleiding

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Bergen en Kampergeul BV zijn sinds 1992 samen met andere partijen actief bezig gebiedsgerichte plannen te ontwikkelen voor het Maasdal tussen Well en Aijen en het aangrenzende recreatiegebied Leukermeer. Dit gebied wordt Maaspark Well genoemd.

Kampergeul B.V. en de gemeente Bergen hebben momenteel een bestemmingsplan in voorbereiding om een deel van Maaspark Well mogelijk te maken. Het bestemmingsplan heeft betrekking op het rivierverruimingsdeel van Maaspark Well dat voorziet in de realisatie van een hoogwatergeul en de vergroting van de bestaande Voorhaven. Het plangebied is gelegen tussen de Kampweg en de Maas. Nabij het plangebied zijn twee Natura 2000-gebieden gelegen: De Maasduinen en Boschhuizerbergen (zie figuur 1.1).

Om inzicht te krijgen in de effecten die de voorgenen ontwikkeling op de Natura 2000-gebieden De Maasduinen en Boschhuizerbergen hebben is voorliggende Voortoets uitgevoerd. Deze voortoets biedt tevens inzicht in de vraag in hoeverre mogelijk (significant) negatieve effecten op Natura2000-gebieden zouden kunnen optreden en of daarvoor in een latere fase nog nadere toetsing (verslechteringstoets of passende beoordeling) nodig is.

Figuur 1.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de voorgenomen activiteiten. Het toetsingskader voor de Natuurbeschermingswet 1998 wordt in hoofdstuk 3 uiteengezet. Hoofdstuk 4 gaat in op de beoordeling en toetsing van de effecten op de Natura 2000-gebieden De Maasduinen en Boschhuizerbergen. De conclusies worden in hoofdstuk 5 beschreven.

2 Voorgenomen activiteit

2.1 Inleiding

Het plan 'Maaspark Well, gedeelte Rivierverruiming' is een integraal gebiedsplan dat is opgebouwd uit één bestaand plandeel: de Hoogwatergeul Well-Aijen in het kader van het Tracébesluit Zandmaas, en uit twee aanvullende nieuwe plandelen: de verruiming van de Hoogwatergeul ten opzichte van de eerder vergunde Hoogwatergeul in het kader van het Tracébesluit Zandmaas (kortweg de Hoogwatergeul+) en de Vergrote Voorhaven. Onderstaand worden de onderdelen van het plan beschreven. In figuur 2.1 is een eindbeeld weergegeven van het plangebied.

Figuur 2.1 Visualisatie eindbeeld plangebied

2.2 Realisatie Hoogwatergeul⁺ Well – Aijen

De realisering van de voorgenomen activiteiten in het plangebied start met de aanleg van de Hoogwatergeul Well-Aijen (conform het Tracébesluit Zandmaas uit 2003, het vergunde ontwerp van december 2008 / januari 2009 en de later in het kader van de Noord-Zuid uitvoeringsaanpak gewijzigde vergunningen van maart 2011) en de aanleg van het dassencompensatiegebied (juni 2011). Ook indien de integrale gebiedsontwikkeling Maaspark Well onverhoopt geen door-

gang zou vinden, is de initiatiefnemer contractueel verplicht deze oorspronkelijke Hoogwatergeul en het dassencompensatiegebied te realiseren. De realisatie van het dassencompensatiegebied met een grootte van circa 8,6 hectare is onlosmakelijk verbonden aan de realisatie van de Hoogwatergeul door de compensatieverplichting op grond van de Flora- en faunawet. In figuur 2.2 is de ligging van het dassencompensatiegebied weergegeven.

Figuur 2.2 Ligging dassencompensatiegebied

In het kader van het project 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming', wordt gedurende de uitvoering van de Hoogwatergeul "overgestapt" naar de uitvoering van de Hoogwatergeul⁺ (ter onderscheid wordt de optimalisatie aangeduid met een "+") en de Vergrote Voorhaven. Hierbij wordt onder andere de oorspronkelijk geplande hoogwatergeul geoptimaliseerd met betrekking tot aanvullende hoogwaterbescherming, extra delfstoffenwinning en berging van niet-vermarktbaar materiaal.

De vergravingsdiepte van de hoogwatergeul⁺ varieert plaatselijk tussen 10 en 15 meter onder maaiveldniveau. Na afloop van de delfstoffenwinning wordt er niet-vermarktbaar materiaal geborgen waardoor de geul uiteindelijk bij hoogwater meestroomt en een uiteindelijke diepte krijgt tussen 2,5 en 7,5 meter (de oorspronkelijke vergunde hoogwatergeul ging uit van een diepte van 2,5 m). De breedte van de geul varieert van 150 tot 200 meter.

2.3 Vergrote Voorhaven

Aan weerszijden van de aanwezige Voorhaven wordt de oppervlakte open (vaar-)water vergroot, waardoor een soort recreatieplas ontstaat voor watersport. Door het maaiveld aan de instromings- en de uitstromingszijde van de recreatieplas te verlagen, zal de recreatieplas bij hoogwater ook gaan meestromen en als zodanig de werking van een tweede, parallelle hoogwatergeul krijgen. In en rondom de Hoogwatergeul Well – Aijen⁺ en de Vergrote Voorhaven wordt circa 12,7 mln. m³ extra vermarktbaar delfstoffen gewonnen ten opzichte van de al vergunde Hoogwatergeul Well – Aijen en dassencompensatiegebied. Het centrale deel van de recreatieplas zal een diepte krijgen van circa 10 tot 13 meter.

De Vergrote Voorhaven is een overgangszone tussen natuur en de intensieve recreatieve activiteiten rondom het Leukermeer. Het water van de Vergrote Voorhaven zal met name gaan functioneren voor extensieve vormen van waterrecreatie. De oppervlakte natuur in het gebied van de Vergrote Voorhaven (inclusief dassencompensatiegebied) bedraagt in totaal ca. 55 ha, waarvan land ca. 41 ha en water ca. 14 ha.

2.4 Bergen gebiedsvreemd bodemmateriaal

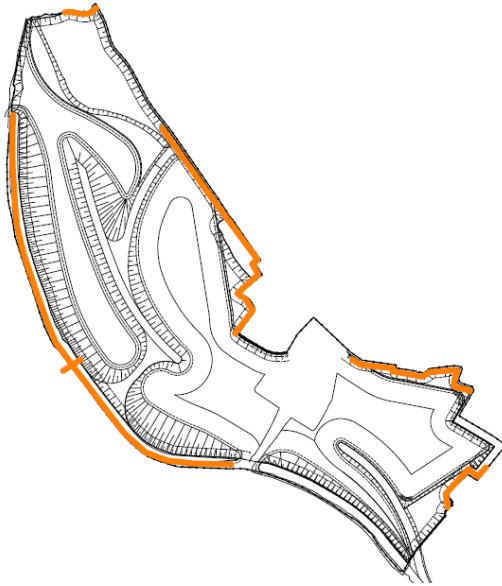
In het plan is rekening gehouden met de berging van niet-vermarktbaar specie (restmateriaal), die vrijkomt bij andere rivier(verruimings)projecten die niet beschikken over bergingscapaciteit. Deze bergingsruimte op basis van de huidige berekening van de grondbalans bedraagt circa 2-3 mln. m³. De hoeveelheid is met name afhankelijk van de voortgang van de ontgraving. Deze bergingsreservering is door de overheid in het planproces ingebracht en een deel hiervan (320.000 m³) is al door de overheid toegezegd.

2.5 Tijdelijke depots en grondwallen

Zolang de dekgrond niet direct kan worden toegepast in het kader van de herinrichting wordt deze hoeveelheid grond in depot gezet. Op basis van de huidige inzichten zal een hoeveelheid van circa 500.000 m³ in depot worden gezet ten oosten van vak 2 en 3 (zie figuur 2.6). Dit (reeds vergunde) depot heeft een hoogte van circa 10 meter en wordt zodanig vormgegeven dat dit zo min mogelijk leidt tot opstuwing.

Om tijdens de aanlegfase geluidsoverlast bij woningen te voorkomen, worden tijdelijke geluidswallen aangelegd. De ligging van deze wallen is weergegeven in figuur 2.3. Vooralsnog wordt uitgegaan van grondwallen met een hoogte van circa 6 meter.

Figuur 2.3 *Indicatieve ligging van de tijdelijke grondwallen (oranje lijnen)*

2.6 Verplaatsen gastransportleiding

In het zuiden van het plangebied is van noordoost naar zuidwest een gastransportleiding gelegen. Om het plan te kunnen realiseren wordt deze leiding verlegd. Het gebied ten zuiden van de leiding wordt eerst ontgrond en vervolgens wordt de leiding verlegd in een sleuf op de bodem van de ontgronde plas (zie figuur 2.4). Ter bescherming wordt de leiding afgedekt met een zandlaag van 2 tot 3 meter dik.

Figuur 2.4 *Verlegging gastransportleiding*

2.7 Kadeverlegging

In het kader van de grondverwerving ten behoeve van de planrealisatie 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' komt door herstructurering mogelijk nog extra landbouwgrond beschikbaar (zie figuur 2.5, blauwe blok) voor gebiedsontwikkeling die is gelegen in een hoek die aansluit in de zuidhoek van het plangebied. Tevens komt mogelijk daarmee de bestaande bebouwing vrij voor eventueel andere doeleinden. Door deze ontwikkeling ontstaat de mogelijkheid om een rode ontwikkeling in combinatie met bijvoorbeeld een watergebonden recreatieve invulling of een andere te realiseren, waarin op een positieve wijze de bestaande bebouwing kan worden geïntegreerd.

In deze Voortoets wordt niet ingegaan op een eventuele recreatieve ontwikkeling omdat deze nog erg ver in de toekomst ligt. Bovendien is deze ontwikkeling nu nog onzeker en betreft dit een verantwoordelijkheid van de gemeente.

De lengte waarover de kade vergraven dient te worden bedraagt 550 meter. De nieuw aan te leggen kade heeft een lengte van 740 meter. Bij deze kadeverlegging komt 11,5 ha buitendijks te liggen (BV-a plus het blauw gearceerde gebied), dit betekent dat het zoekgebied om winbaar materiaal te vinden wordt vergroot ten opzichte van het basisalternatief. Indien deze variant wordt gerealiseerd vinden de werkzaamheden plaats in fase 13.

Figuur 2.5 Recreatievariant

2.8 Voorgenomen uitvoeringswijze

2.8.1 Wijze van delfstofwinning

Droge winning

Voordat de feitelijke delfstofwinning (winning van vermarktbare grondstoffen) kan plaatsvinden, dient de bovenste laag teelaarde/dekgrond te worden verwijderd. Deze dekgrond met een dikte die varieert tussen de 1 en 4 meter wordt afgegraven met hydraulische graafmachines en shovels en geladen op dumpers en/of vrachtwagens. De dekgrond wordt gebruikt voor de aanleg van tijdelijke geluidswallen en/of tijdelijk in depot gezet. Later worden deze depots en geluidswallen weer gebruikt voor de aanvulling van de ontgronde terreinen en voor de herinrichting van het gebied. De benodigde geluidswallen zullen een hoogte hebben van circa 6 meter. De geluidswallen evenwijdig aan de Maas en ter hoogte van Aijen die gedurende de uitvoering van de ontgrondingswerkzaamheden (de aanleg van de hoogwatergeul Well – Aijen) wordt gerealiseerd, hebben een hoogte van 6 meter en zullen daar waar nodig ook gedurende de ontgroning van de Voorhaven gehandhaafd blijven. De geluidswallen zullen al naar gelang de behoefte om geluid af te schermen "meebewegen" door het plangebied.

Ook de geluidswal langs de Kamp en Elsteren zal gedurende de uitvoering en zolang als nodig worden gehandhaafd. Ten behoeve van een landschappelijke inpassing en ter voorkoming van erosie zal de wal worden ingezaaid.

Voor het afgraven van de dekgrond zal gebruik worden gemaakt van één of twee (ontgraving)sploeien. Per ploeg wordt gebruik gemaakt van 1 hydraulische kraan, maximaal 5 dumpers (dit aantal is afhankelijk van de te rijden afstand) en een kraan dan wel een wiellader of bulldozer. De grondverzetmachines en dumpers worden alleen in de dagperiode tussen 07.00 en 19.00 uur ingezet. Ten tijde van enkele fases kan het voorkomen dat er in plaats van dumpers en/of vrachtwagens gebruik gemaakt moet worden van zogenaamde koplossers om de bestaande vaargeul van de Voorhaven over te kunnen steken. Koplossers zijn als het ware varende vrachtwagens die vanuit de oever worden geladen en vervolgens naar de loslocatie varen.

Voor de aanvulling en herinrichting van de ontgronde terreindelen zal gebruik gemaakt worden van hetzelfde grondverzetmaterieel als bij het afgraven van de dekgrond.

Om eventuele belasting van het lokale wegennet en hinder op voorhand te voorkomen, worden de gewonnen delfstoffen per schip afgevoerd. Per dag zullen bij een optimale bedrijfsvoering naar verwachting zo'n acht tot veertien schepen het gewonnen zand en grind afvoeren. In de wintermaanden wordt op de zuiger, verwerkingsinstallatie en de grindverwerkingseenheid zonodig gebruik gemaakt van schijnwerpers die gericht licht uitstralen. Buiten de productie-uren wordt alleen gebruik gemaakt van navigatieverlichting.

Natte winning

De natte winning van het toutvenant (het mengsel van zand en grind dat onder de deklaag is gelegen) zal plaatsvinden met een zuiger met daaraan gekoppeld een verwerkingsinstallatie op een drijvend ponton. De afstand van de zuiger tot aan de verwerkingsinstallatie kan variëren van 150 tot 200 meter. Het grove grind wordt aan het begin van het klasseerproces gezeefd en in onderlossers gestort, die het grind in een tijdelijk onderwaterdepot storten. Deze depots worden binnen de terreingrenzen van de inrichting aangelegd en zullen op een later moment door een speciale grindverwerkingseenheid worden geruimd.

De zuiger met de verwerkingsinstallatie is alleen in de dagperiode van 07.00 – 19.00 uur in bedrijf. De grindverwerkingseenheid is eveneens alleen in de dagperiode in bedrijf.

Aanvoer van specie

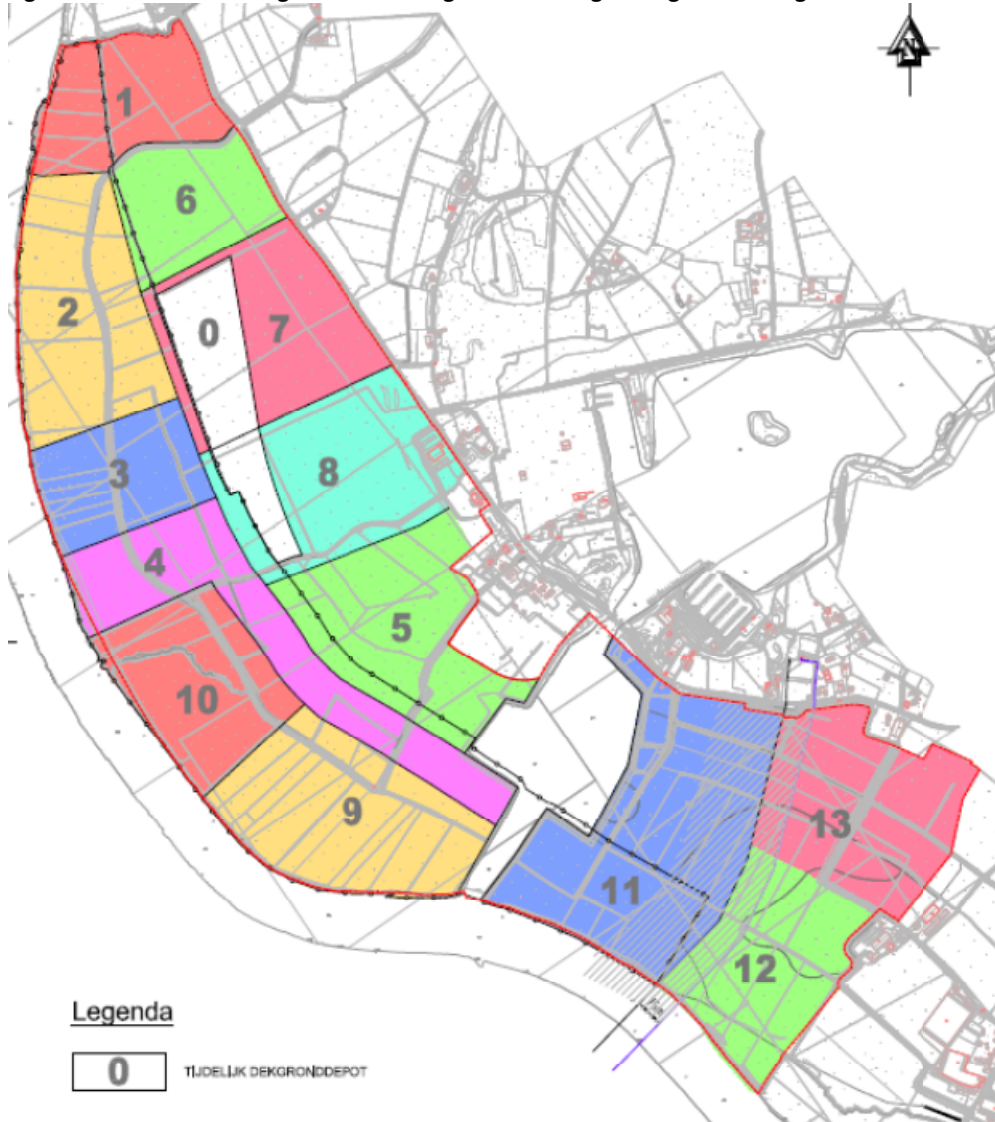
Vanuit projecten van Maaswerken of andere rivierverruimingsprojecten zal mogelijk niet-vermarktbaar dekgrond / specie worden aangevoerd omdat in dit gebied ruimte is om deze specie te bergen. Deze aanvoer zal per schip plaatsvinden. Vooralsnog wordt in de plannen en effectbepaling uitgegaan van één schip per dag.

2.8.2 Flexibele winning

Er wordt een flexibele winning toegepast vanwege bedrijfseconomische flexibiliteit én om te kunnen inspelen op de wisselende geologische omstandigheden van de kwaliteit van de te winnen delfstoffen. Maximale flexibiliteit is van belang om de overeengekomen hoeveelheid delfstoffen (industriezand) te winnen en de mogelijkheid te hebben om in te spelen op het al dan niet leveren van specie door de provincie Limburg, Rijkswaterstaat of derden in het kader van andere rivierverruimingsprojecten.

2.8.3 Fasering werkzaamheden delfstoffenwinning

In figuur 2.6 is de fasering voor de aanleg van de Hoogwatergeul, hoogwatergeul⁺ en de Vergrote Voorhaven weergegeven. Gestart wordt in de noordzijde van het plangebied met de vakken 1 t/m 4 zodat zoveel als mogelijk in 2015 kan worden voldaan aan de hoogwaterdoelstelling in het kader van het Tracébesluit. Aansluitend aan vak 4 wordt “doorgestart” met de zandwinning in de vakken 5 t/m 10. Het gebied ten noordwesten van de Vergrote Voorhaven wordt eerst ontgrond. Vervolgens wordt het gebied ten zuidoosten van de Vergrote Voorhaven in 3 fasen ontgrond in de volgorde 11, 12 en 13.

Figuur 2.6 Fasering van de aanleg van de hoogwatergeul en vergrote voorhaven

2.9 Eindinrichting plangebied

In de eindsituatie wordt een groot deel van het plangebied ingericht ten behoeve van natuur. De hoogwatergeul⁺ met een oppervlakte van circa 129 hectare maakt onderdeel uit van de EHS (nieuwe natuur). Ook het dassencompensatiegebied met een oppervlakte van circa 8,6 ha. maakt onderdeel uit van de EHS (nieuwe natuur). Dit gebied wordt ingericht als grasland in combinatie met fruitbomen. Het grasland wordt geflankeerd door greppels en houtsingels. Het dassengebied wordt beheerd als kleinschalig cultuurlandschap. Er is sprake van een type natuurbeheer dat ook door lokale agrariërs kan worden uitgevoerd. Het dassencompensatiegebied vormt de schakel tussen het natuurgebied van de hoogwatergeul en het gebied van de Heuvelomse Beek.

De Vergrote Voorhaven vormt een overgangszone tussen natuur en intensieve recreatie op en bij het Leukermeer. De plas zal met name gaan functioneren voor extensieve vormen van waterrecreatie. De oevers zullen vooral een natuurlijke inrichting krijgen. Daarnaast zal in dit deelgebied de aanvullende winning van delfstoffen plaatsvinden.

3 Toetsingskader Natuurbeschermingswet 1998

3.1 Inleiding

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Deze wet heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van andere diersoorten en habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal, een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000-netwerk.

Voor de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingdoelstellingen geformuleerd in de definitieve aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden. In de besluiten staat omschreven wat de doelen zijn met betrekking tot de oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen. Voor sommige doelen betreft dat behoud van oppervlakte en kwaliteit. Maar ook uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit of een combinatie daarvan zijn mogelijkheden. Nieuwe ontwikkelingen in of nabij een Natura 2000-gebied mogen geen negatief effect hebben op de instandhoudingdoelstellingen van de habitattypen en soorten.

3.2 Toetsing

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij (inmiddels het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) heeft een werkwijze opgesteld voor het bepalen van effecten op Natura 2000-gebieden (zie figuur 3.1). Om de effecten van een ontwikkeling op een Natura 2000-gebied te toetsen, wordt de Habitattoets uitgevoerd. De Habitattoets bestaat uit drie mogelijke onderzoekssituaties, die opeenvolgend doorlopen kunnen worden maar ook los van of in combinatie met elkaar. Deze drie onderzoekssituaties zijn:

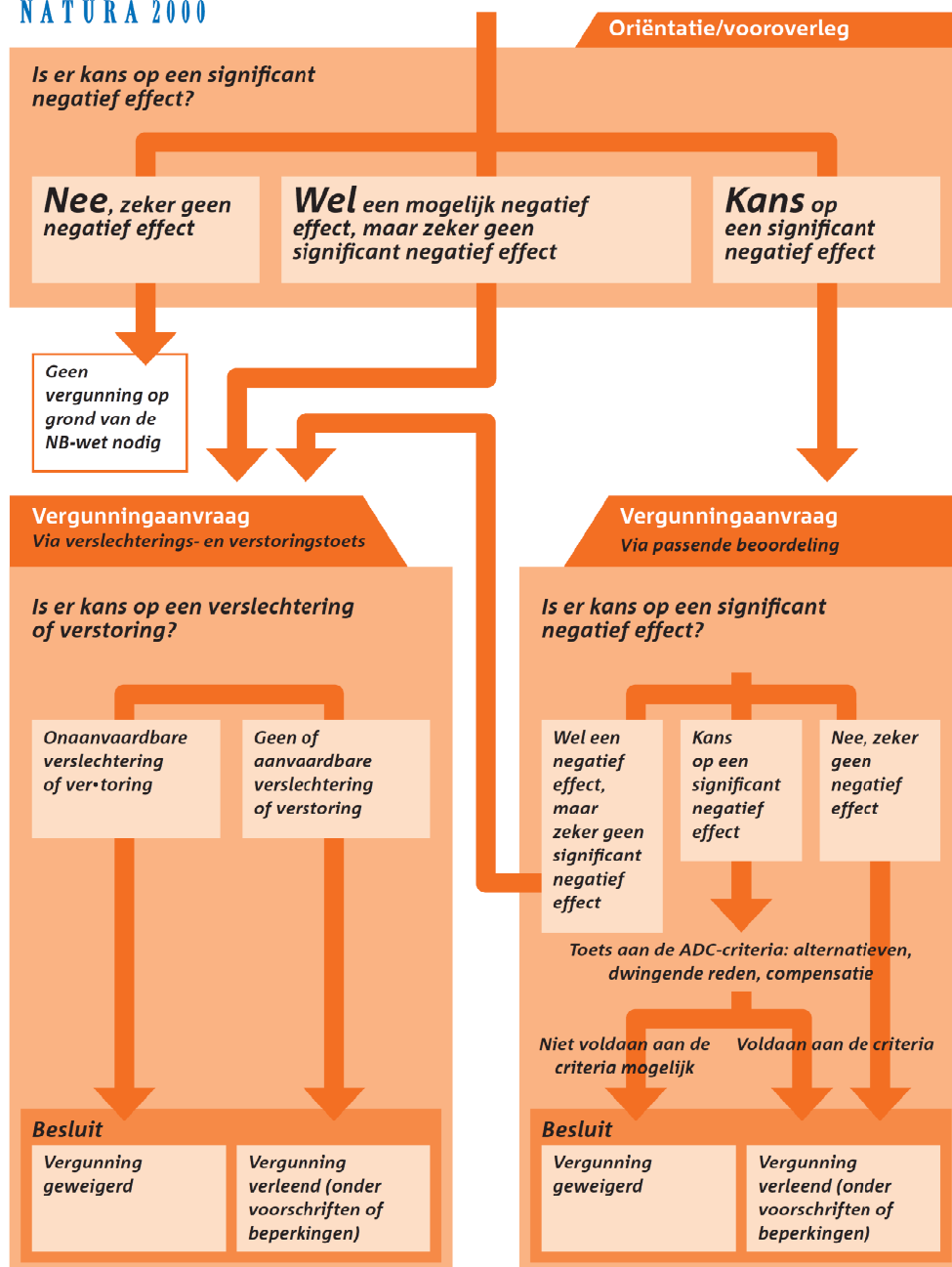
- oriëntatiefase (de voortoets);
- verslechteringtoets;
- passende beoordeling.

In de oriëntatiefase wordt aan de hand van een voortoets, gekeken of de ontwikkelingen waarin het plan voorziet, mogelijk (significante) negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied.

Indien uit de voortoets blijkt dat de daadwerkelijke ontwikkeling van Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming geen negatieve effecten met zich meebrengt, is geen verder onderzoek noodzakelijk. Wanneer een significant negatief effect niet op voorhand uitgesloten kan worden, moet een Passende beoordeling worden uitgevoerd. Wanneer een significant negatief effect wel kan worden uitgesloten maar er mogelijk toch sprake is van verslechtering van een habitatype of een habitat van een soort, wordt aan de hand van een verslechteringtoets gekeken welke gevolgen deze negatieve effecten hebben op de betreffende soort of het habitatype.

Project of handeling

Figuur 3.1 Plan van aanpak voor de effectbepaling op Natura 2000-gebieden
(bron: www.rijksoverheid.nl/ministeries/elenil)

3.3 Beoordelingskader significant negatieve effecten

Uit artikel 19j, lid 4, Nbwet blijkt dat een bestemmingsplan 'passend beoordeeld' moet worden in het licht van de bepalingen uit de Nbwet. Voorliggende toets betreft een Habitattoets waarin wordt onderzocht in hoeverre het bestemmingsplan 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' significant negatieve effecten kan hebben voor de natuurlijke kenmerken van betrokken Natura 2000-gebieden. Om deze vraag te kunnen beantwoorden is het noodzakelijk om de betekenis van de begrippen 'negatief effect' en 'significant negatief effect' helder te hebben.

3.3.1 *Negatief effect*

Een project, handeling of plan heeft een negatief effect op een natuurlijke habitat of een soort wanneer er sprake is van:

- a. een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort;
- b. een significante verstoring van een soort.

Indien een project, handeling of plan geen verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort met zich meebrengt of geen significante verstoring van een soort, dan is er geen sprake van een negatief effect in de zin van de Nbwet.

3.3.2 *Significant negatief effect*

In de jurisprudentie is inmiddels een vrij helder kader geschapen voor de beoordeling van significant negatieve effecten in het kader van Natura 2000. In het Kokkelvisserijarrest (C-127/02) bepaalt het Europees Hof van Justitie dat er *zekerheid* moet zijn dat een plan of project *geen schadelijke gevolgen* heeft voor de *natuurlijke kenmerken* van het betrokken gebied. Zekerheid kan alleen worden verkregen als er *wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel* bestaat.

Uit dit kader blijkt in de eerste plaats dat een plan of project geen schadelijke gevolgen mag hebben voor de natuurlijke kenmerken van het betreffende Natura 2000-gebied. Uit vaste jurisprudentie van de Afdeling blijkt dat er sprake is van schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied wanneer de instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken gebied in gevaar komen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn dus leidend voor de bepaling of er sprake is van significant negatieve effecten op Natura 2000.

Onder instandhoudingsdoelstellingen worden volgens het Regiebureau Natura 2000 verstaan: 'Doelstellingen als bedoeld in artikel 10a, tweede lid of derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998. Tot de instandhoudingsdoelstelling behoren in ieder geval: (a) de doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van de leefgebieden, voorzover vereist door de Vogelrichtlijn, (b) de doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van de habitattypen of populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten voorzover vereist door de Habitatrichtlijn en (c) de beschermde waarden van Beschermde Natuurmonumenten, die vallen binnen de grenzen van een aangewezen Natura 2000-gebied' (www.natura2000.nl).

Significant negatieve effecten zijn alleen uit te sluiten als er met zekerheid geen schadelijke gevolgen zijn voor de natuurlijke kenmerken (instandhoudingsdoelstellingen) van het betrokken gebied. Deze zekerheid kan worden bereikt wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat. Het is dus van belang in een passende beoordeling de meest recente wetenschappelijke kennis over een bepaald onderwerp te verzamelen en – indien noodzakelijk – zelf gedegen onderzoek uit te voeren.

3.4 Cumulatieve effecten

Bij het bepalen of de geplande activiteit (significante) gevolgen kan hebben, moet ook rekening worden gehouden met de zogenaamde cumulatieve effecten. Hiervan is sprake van als naast het project of andere handeling in of rondom een Natura 2000-gebied andere projecten, handelingen en plannen plaatsvinden die in combinatie mogelijk schadelijk zijn voor de natuurlijke kenmerken van het gebied. Onderscheid dient gemaakt te worden naar de verschillende stadia van projecten, handelingen of plannen, waarmee ook tijdens de beoordeling op verschillende wijze rekening dient te worden gehouden (LNV, 2005):

- Voltooide plannen en projecten: hoewel reeds voltooide plannen en projecten niet direct hoeven te worden meegenomen, zijn er gevallen voorstelbaar waarbij dat wel moet, vooral wanneer zij blijvende gevolgen voor het gebied hebben en er aanwijzingen bestaan voor een patroon van geleidelijke teloorgang van de natuurlijke kenmerken van het beschermde gebied.
- Goedgekeurde maar nog niet voltooide plannen en projecten: als deze zijn goedgekeurd, maar nog niet voltooid moeten deze volledig in de beoordeling worden meegenomen.
- Voorbereidingshandelingen: in principe behoren ook voorbereidingshandelingen voor een plan of project in de beoordeling te worden meegenomen. Hiervan kan worden afgeweken indien er alleen nog maar sprake is van voorbereidingshandelingen, waarbij de realisatie van het betrokken plan of project een toekomstige onzekere gebeurtenis is. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als in een plan de mogelijkheid tot de ontwikkeling van de activiteit wordt geboden, maar dat nog geen zekerheid bestaat of op de vastgestelde locatie daadwerkelijk het project wordt gerealiseerd en er nog een toetsmoment volgt waarop de activiteit (inclusief cumulatie) wordt beoordeeld.

3.5 Relevante Natura 2000-gebieden

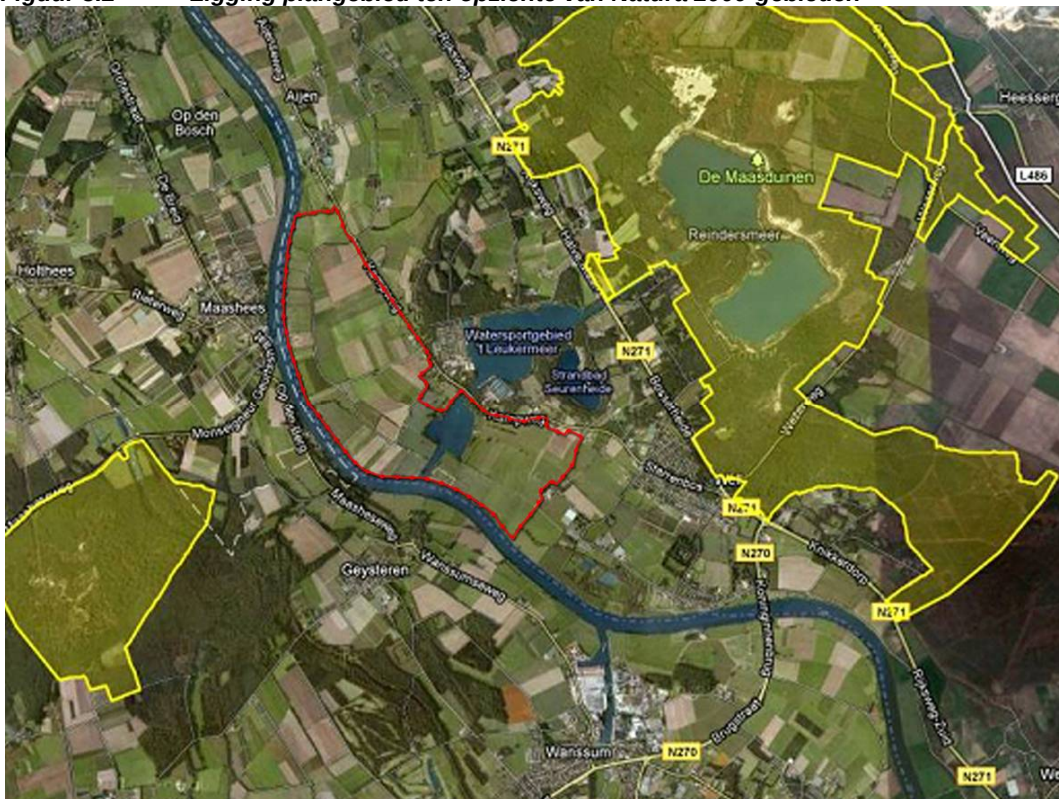
3.5.1 Algemeen

Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied of een beschermd natuurmonument. In de omgeving liggen wel enkele Nbwet-gebieden, waarvan de volgende gebieden binnen de mogelijke effectafstand liggen:

- De Maasdunen;
- Boschhuizerbergen.

Deze twee Natura 2000-gebieden zijn in figuur 3.2 weergegeven. Op de volgende pagina zijn de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden uiteengezet.

Figuur 3.2 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

3.5.2 Natura 2000-gebied De Maasduinen

In het gebied De Maasduinen is sprake van een overgang tussen hoge en lager gelegen terrassen. In het verleden zijn in het gebied bossen aangeplant die hout leverden ten behoeve van de mijnbouw. Op sommige plaatsen zijn heide (met vennen) en stuifzand bewaard gebleven. In onderstaande tabel zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied De Maasduinen weergegeven. Daarnaast zijn voor dit Natura 2000-gebied tevens complementaire doelen gesteld (habitattypen en soorten). Alle doelen voor De Maasduinen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Code	Habitatype	Instandhoudingsdoel
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H2330	Zandverstuivingen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H3130	Zwak gebufferde vennen	Behoud oppervlakte en behoud kwaliteit.
H3160	Zure vennen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, hogere zandgronden.
H6120	Stroomdalgraslanden	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H7110B	Actieve hoogvenen	Ontwikkeling actieve hoogvenen, heideveentjes.
H7150	Pioniersvegetaties met snavelbiezen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H91D0	Hoogveenbossen	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H91E0C	Vochtige alluviale bossen	Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige alluviale bossen, beekbegeleidende bossen.
Code	Habitatsoort	Instandhoudingdoel
H1059	Pimpernelblauwtje	Ontwikkeling leefgebied en vestiging duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.
H1061	Donker pimpernelblauwtje	Ontwikkeling leefgebied en vestiging duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.
H1337	Bever	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
H1831	Drijvende waterweegbree	Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
Code	Broedvogelsoorten	Instandhoudingdoel
A004	Dodaars	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.
A008	Geoorde fuut	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
A224	Nachtzwaluw	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.
A236	Zwarte specht	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.
A246	Boomleeuwerik	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.
A249	Oeverzwaluw	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.
A276	Roodborsttapuit	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 85 paren.
A338	Grauwe klauwier	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 3 paren.

3.5.3 *Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen*

Het gebied Boschhuizerbergen is een stuifzandgebied in het Noorden van de provincie Limburg. Aan het einde van de 19^e eeuw werden dennenbossen aangeplant om de zandgronden vast te leggen en ten behoeve van de houtproductie. Na die tijd bestaat het gebied uit naaldbossen, jeneverbesstruwelen, droge heideterreinen en open stuifzand. In onderstaande tabel zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen weergegeven.

Code	Habitatype	Instandhoudingdoel
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
H2330	Zandverstuivingen	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.
H3130	Zwak gebufferde vennen	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
H5130	Jeneverbesstruweel	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

4 Beoordeling en toetsing van de effecten

4.1 Inleiding

Aangezien de projectwerkzaamheden zich buiten de begrenzing van de Natura2000-gebieden bevinden is alleen toetsing van effecten in het kader van de externe werking aan de orde. Tot mogelijke effecten in het kader van de externe werking behoren de effecten van geluid en stikstofdepositie.

4.2 Natura 2000-gebied Maasduinen

De grens van het Natura2000-gebied Maasduinen ligt op minimaal 2km van de projectlocatie. Het gebied is aangewezen voor broedvogels die gevoelig zijn voor verstoring door geluid en beweging. De effectafstand van broedvogels voor verstoring van de werkzaamheden bedraagt echter niet meer dan enkele honderden meters. Dit betekent dat het Natura2000 gebied buiten de beïnvloeding van de voorgenomen werkzaamheden ligt wat betreft verstoring. Effecten kunnen in dit kader dan ook worden uitgesloten.

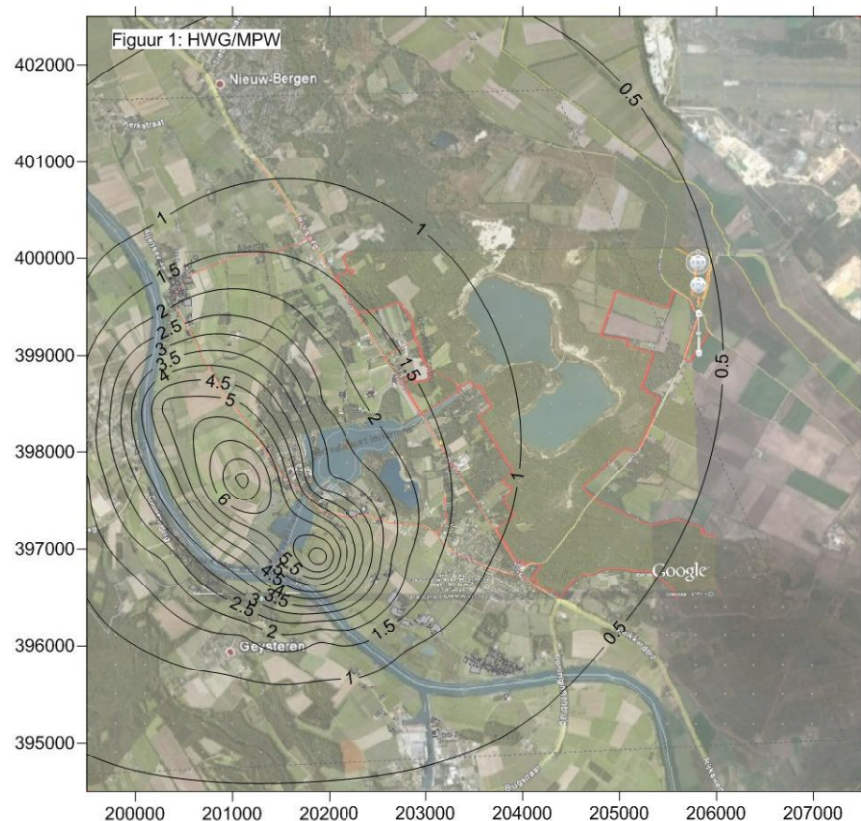
De habitats waarvoor het gebied is aangewezen is gevoelig voor stikstofdepositie. Ook de kwaliteit van leefgebied van soorten kan hierdoor negatief worden beïnvloed. De toename aan depositie als gevolg van de werkzaamheden is berekend door LBP | Sight¹. In figuur 4.1 zijn de contouren van de stikstofdepositie weergegeven. Uit deze berekeningen blijkt een toename van de stikstofdepositie op het gebied van maximaal 1,5 mol/ha/jr.

In de huidige situatie wordt de kritische depositiewaarde van veel habitats waarvoor het gebied is aangewezen overschreden (zie tabel 4.1 en figuur 4.3). De toename aan stikstofdepositie is in dit kader niet op voorhand als niet significant te beschouwen. Door het graven van de hoogwatergeul wordt echter landbouwgrond aan de productie onttrokken en hiermee ook de reguliere bemesting van deze landbouwgronden die een bijdrage leveren aan de huidige achtergronddepositie. Op basis van kengetallen van bemesting en hieraan gerelateerde emissies is berekend wat de afname aan stikstofdepositie is als gevolg van het onttrekken van landbouwgrond in de tijd (zie figuur 4.2).

Uit deze berekening blijkt dat binnen 1 jaar na aanvang van de werkzaamheden de afname aan stikstofdepositie door onttrekking van landbouwgrond groter is dan de toename aan depositie door de werkzaamheden. Netto gezien is er dan geen sprake van een toename aan stikstofdepositie door het project en hiermee zeker niet significant.

Uit de berekening blijkt tevens dat de toename aan stikstofdepositie in cumulatie met de ontwikkelingen in het Leukermeer op elk moment in de fasering kleiner is dan de afname als gevolg van de onttrekking van de landbouwgrond. Dit betekent dat er ook in cumulatie met het Leukermeer geen netto toename is. De mogelijke cumulatie van de stikstofdepositie met toename van het wegverkeer is te verwaarlozen aangezien de toename als gevolg van het wegverkeer teniet wegvalt in de afname van stikstofdepositie als gevolg van het schoner worden van de auto's.

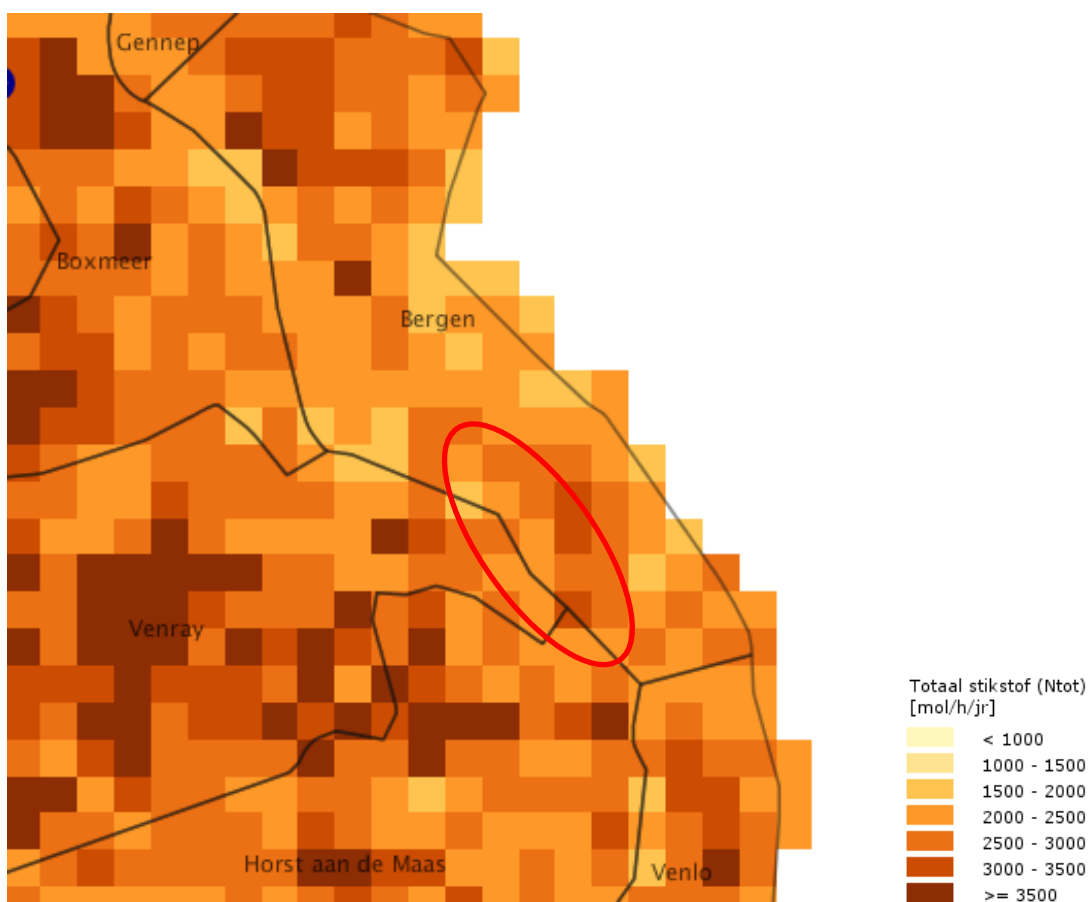
¹ Deze berekeningen maken onderdeel uit van de Passende Beoordeling die voor Maaspark Well is opgesteld (SAB, Passende Beoordeling Maaspark Well, Arnhem, 27 juli 2011).

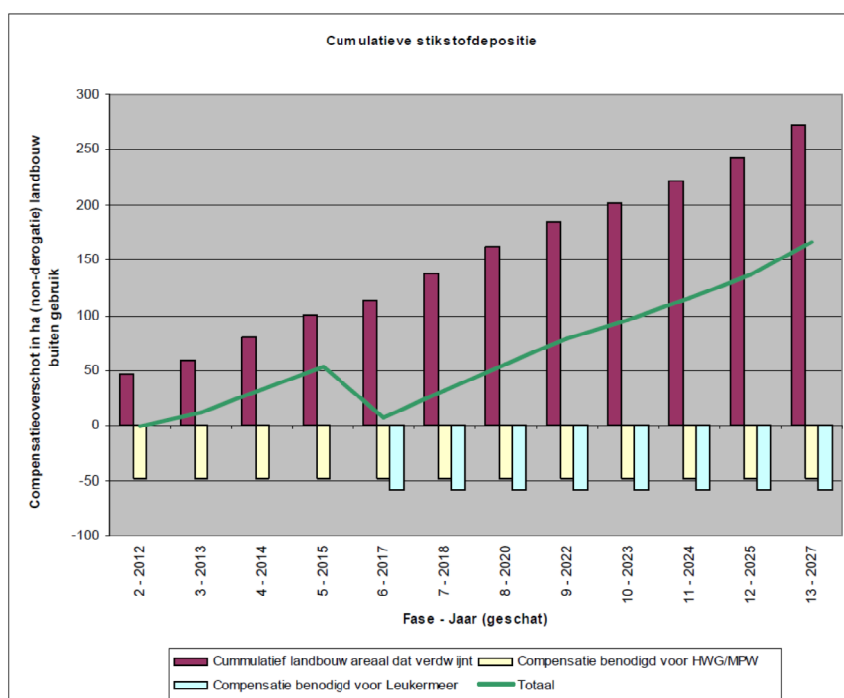
Figuur 4.1 Contouren van de berekende toename aan stikstofdepositie (mol/ha/jr) als gevolg van de aanleg van Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming.

Tabel 4.1. Overzicht van Kritische depositiewaarden voor habitats van Natura2000-gebied Maasduinen

Code	Habitatype	Kritische depositie (kg N ha ⁻¹ jr ⁻¹)	Kritische depositie (mol N ha ⁻¹ jr ⁻¹)	Gevoeligheids-klasse
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	15	1100	Zeer gevoelig
H2330	Zandverstuivingen	10,4	740	Zeer gevoelig
H3130	Zwak gebufferde vennen	5,8	410	Zeer gevoelig
H3160	Zure vennen	5,8	410	Zeer gevoelig
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	18	1300	Zeer gevoelig
H6120	Stroomdalgraslanden	17,5	1250	Zeer gevoelig
H7110B	Actieve hoogvenen	5	400	Zeer gevoelig
H7150	Pioniersvegetaties met snavelbiezen	22	1600	Gevoelig
H91D0	Hoogveenbossen	25	1800	Gevoelig
H91E0C	Vochtige alluviale bossen	26,1	1860	

Figuur 4.3 Uitsnede uit de Grootsschalige Depositiekaart Nederland (GDN), waarden voor 2011 voor de totale hoeveelheid stikstof (Ntot)

Figuur 4.2. Relatie tussen het aantal ha landbouwgrond die uit productie wordt genomen en de benodigde hoeveelheid landbouwgrond om de toename van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied teniet te doen.

4.3 Natura2000-gebied Boschhuizerbergen

De grens van het Natura2000-gebied Boschhuizerbergen ligt op minimaal 1km van de projectlocatie. Het gebied is aangewezen voor habitats. Deze zijn per definitie niet gevoelig voor verstoring. Effecten in dit kader zijn dan ook niet aan de orde.

Wel zijn de habitats gevoelig voor stikstofdepositie. De toename aan depositie als gevolg van de werkzaamheden is berekend door LBP | Sigt. In figuur 4.1 zijn de contouren van de stikstofdepositie weergegeven. Uit deze berekeningen blijkt een toename van de stikstofdepositie op het gebied van maximaal 1,5 mol/ha/jr.

In de huidige situatie wordt de kritische depositiewaarde van veel habitats waarvoor het gebied is aangewezen overschreden (zie tabel 4.2). De toename aan stikstofdepositie is in dit kader niet op voorhand als niet significant te beschouwen.

Tabel 4.2. Kritische depositiewaarden voor habitats van Natura2000-gebied Boschhuizerbergen

Code	Habitatype	Kritische depositie (kg N ha ⁻¹ jr ⁻¹)	Kritische depositie (mol N ha ⁻¹ jr ⁻¹)	Gevoeligheids-klasse
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	15	1100	Zeer gevoelig
H2330	Zandverstuivingen	10,4	740	Zeer gevoelig
H3130	Zwak gebufferde vennen	5,8	410	Zeer gevoelig
H5130	Jeneverbesstruweel	30,5	2180	Zeer gevoelig

Door het graven van de hoogwatergeul en het gebied van de Vergrote Voorhaven wordt echter landbouwgrond aan de productie onttrokken en hiermee ook de reguliere bemesting van deze landbouwgronden die een bijdrage leveren aan de huidige achtergronddepositie.

Op basis van kengetallen van bemesting en hieraan gerelateerde emissies is voor het Natura2000 gebied Maasduinen berekend wat de afname is aan stikstofdepositie als gevolg van het onttrekken van landbouwgrond in de tijd (zie hiervoor paragraaf 4.2). Uit deze berekening blijkt dat binnen 1 jaar na aanvang van de werkzaamheden de afname aan stikstofdepositie door onttrekking van landbouwgrond groter is dan de toename aan depositie door de werkzaamheden. Netto gezien is er dan geen sprake van een toename aan stikstofdepositie door het project en hiermee zeker niet significant. De Natura2000-gebied Boschhuizerbergen ligt op kortere afstand van de projectlocatie Maasduinen terwijl de toename als gevolg van werkzaamheden vergelijkbaar is. Omdat de uit productie te nemen landbouwgronden dichter bij liggen dan bij Maasduinen, mag verwacht worden dat de afname aan stikstofdepositie als gevolg van het onttrekken van landbouwgrond groter is dan voor Maasduinen. De conclusie is dan ook dat er geen sprake zal zijn van een netto toename van stikstofdepositie op het natura2000-gebied als gevolg van het project en hiermee zeker niet significant.

Uit de berekening voor Natura2000-gebied Maasduinen (zie 4.2) blijkt dat de toename aan stikstofdepositie in cumulatie met de ontwikkelingen in het Leukermeer op elk moment in de fase-ring kleiner is dan de afname als gevolg van de onttrekking van de landbouwgrond. Dit betekent dat er ook in cumulatie met het Leukermeer geen netto toename is. Omdat voor het Natura2000-gebied Boschhuizerbergen de landbouwgronden die worden onttrokken dichter bij zijn gelegen en het Leukermeer juist op grotere afstand ligt word er voor dit gebied eveneens geen netto toename aan stikstofdepositie in cumulatie verwacht. De mogelijke cumulatie van de stikstofdepositie met toename van het wegverkeer is te verwaarlozen aangezien de toename als gevolg van het wegverkeer teniet wegvalt in de afname van stikstofdepositie als gevolg van het schoner worden van de auto's.

5 Conclusies

Op een afstand van ca. 1 en 2 km van de planlocatie zijn respectievelijk het Natura2000-gebieden Boschhuizerbergen en het Natura2000-gebied Maasduinen gelegen. Omdat de werkzaamheden buiten de Natura2000 gebieden worden uitgevoerd beperken de mogelijke effecten zich tot de externe werking. Dit betreft de mogelijke effecten van verstoring door geluid en beweging en door de effecten van stikstofdepositie. De betreffende Natura2000 gebieden zijn niet gevoelig voor verstoring dan wel zijn buiten het mogelijke beïnvloedingsgebied van verstoring gelegen, waardoor effecten in dit kader zijn uit te sluiten.

Als gevolg van de aanlegwerkzaamheden is op beide Natura2000 gebieden een toename van stikstofdepositie van maximaal circa 1,5 mol/ha/jr te verwachten. Een groot deel van de habitats waarvoor de gebieden zijn aangewezen zijn gevoelig tot zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Daarbij wordt de kritische depositiewaarde van veel habitats in de huidige situatie ruim overschreden.

Als gevolg van de aanlegwerkzaamheden wordt echter tegelijkertijd landbouwgrond uit productie genomen, wat door het wegvallen van de reguliere bemesting zal leiden tot een afname aan stikstofdepositie. Uit berekeningen blijkt dat de toename aan stikstofdepositie door de aanlegwerkzaamheden wegvalt in de afname aan stikstofdepositie door het uit productie nemen van de landbouwgrond. Netto is er dan geen sprake van een toename aan stikstofdepositie en zijn er hiermee ook geen effecten. Ook uit de cumulatieberekeningen blijkt dat er geen netto effecten te verwachten zijn. Het uitvoeren van nader onderzoek in de vorm van een verslechteringsstoets of passende beoordeling is daarom niet noodzakelijk.